SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ
Sosiaaliturva- ja vakuutusosasto
Etuusyksikkö

02.10.2017

Ympäristövaliokunta

YLEISEN ASUMISTUEN RUOKAKUNTAKÄSITE

Yleinen asumistuki on koko ruokakunnalle tarkoitettu tuki, jossa kaikkien ruokakunnassa asuvien tulot vaikuttavat asumistuen määrään. Asumistuessa sovellettava ruokakuntakäsite lähtee asumistuen perustarkoituksesta eli asunnossa asuvien asumismenojen alentamisesta. Lähtökohtana on, että asunnossa asuvat vastaavat yleisestä asumistuesta annetun lain tarkoittamalla tavalla koko asunnon asumismenoista ellei asunnon osan hallinnasta ole erikseen sovittu.

Yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2015) mukaan ruokakunnan muodostavat samassa asunnossa pysyvästi asuvat henkilöt. Asunnossa asuva henkilö voi kuitenkin muodostaa oman ruokakuntansa, jos hänellä on hallinnassaan osa asuntoa erillisen vuokrasopimuksen tai vastaavan hallintasopimuksen perusteella. Avio- ja avopuolisot sekä suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa olevat sukulaiset kuuluvat kuitenkin aina samaan ruokakuntaan asunnon hallintasopimuksesta riippumatta. Ruokakunnan käsite on ollut vastaavanlainen jo aiemman, sittemmin kumotun asumistukilain (408/75) voimassa ollessa.

Opiskelijat siirrettiin yleisen asumistuen piiriin 1.8.2017 alkaen lainmuutoksella (1533/2016) niin, että opiskelijoiden oikeus asumistukeen ratkaistaan yleisestä asumistuesta annetun lain perusteella. Uudistuksen yhteydessä ei tehty muutoksia ruokakunnan käsitteeseen. Lakimuutokseen johtaneessa hallituksen esityksessä (HE 231/2016) tuotiin kuitenkin esiin uudistukseen liittyviä ongelmia. Yleisen asumistuen ruokakuntakohtaisuus tuo opiskelijoille yhdessä asumisen ja avoliiton selvittämiseen liittyvät ongelmat ja kiristää tarveharkintaa, koska muiden ruokakunnan jäsenten tulot vaikuttavat asumistuen määrään. Lisäksi esityksessä todettiin, että uudistuksella voi olla myös välillisiä vaikutuksia asuntomarkkinoihin ja opiskelijoiden asumiskäyttäytymiseen. Kuten esityksessä kuitenkin todettiin, muutoksen kokonaisvaikutuksia on vaikea ennalta arvioida.

Sosiaali- ja terveysministeriö seuraa tiiviisti yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen kanssa opiskelijoiden asumistukisiirron vaikutuksia opiskelijoiden asumisen tukeen ja selvittää asumistuen kehittämistarpeita ruokakuntakäsite mukaan lukien. Asumistuen kasvavien menojen vuoksi lisäkustannuksia tuottavien uudistusten tekeminen haastavaa etenkin, jos lisäkustannukset katetaan asumistukijärjestelmän sisältä. Yleiseen asumistukeen tehtävät säästöt siirtävät asumisen tuen painopistettä entisestään toimeentulotukimenoihin.

Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan ruokakuntakäsitteen uudistamisen vaihtoehdot vaikutuksineen tulisi selvittää. Muutokset tulisi sovittaa yhteen mahdollisiin muihin asumistuen rakenteellisiin muutoksiin ja laajempiin

Meritullinkatu 8, Helsinki
PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO
www.stm.fi
Puhelin 0295 16001
Telekopio 09 6980 709
e-mail: kirjaamo@stm.fi
etunimi.sukunimi@stm.fi

perusturvaa koskeviin uudistuksiin. Valtioneuvosto on asettanut perusturvan ja toimeliaisuuden kokonaisuudistushankkeen ajalle 28.9.2017–28.2.2019. Hankkeen tehtävänä on valmistella työllisyyttä ja toimeliaisuutta parantavaa ja eriarvoisuutta vähentävää perusturvan kokonaisuudistusta. Hankkeessa selvitetään myös asumismenojen irrottamista toimeentulotuesta niin, että asumisen tukeminen toteutettaisiin yksinomaan asumisen tukien kautta.